

Donostian, Gipuzkoako Foru Aldundiaren batzar aretoan, 1986.eko abenduaren 19an arratsaldeko hiru terdietan egin du Euskaltzaindiak hileroko bere bilera. Etorri dira: L. Villasante, J. Haritschelhar, P. Altuna (goizean), P. Charritton, J.L. Davant, X. Diharce, A. Irigoyen, E. Knörr, F. Krutwig, E. Larre (goizean), L. Mitxelena, F. Ondarra, P. Salaburu, J. San Martin, J.M. Satrustegi eta A. Zavala, euskaltzainak. J.M. Leizaola euskaltzain ohorezkoa. J.A. Arana, M. Atxaga, R. Badiola, J. Etxaide, J.M. Etxebarria, J.Fz. Setien, J.L. Goikoetxea, M. Pilar Lasarte, J.L. Lizundia eta J.J. Zearreta, urgazleak, J.M. Satrustegi idazkari dela.

J.M. Barandiaran, E. Erkiaga, J. Gorostiaga, J. Hiriart-Urruty, A. Labaien eta P. Larzabal jaunek ezin etorria adierazi dute.

Ohizko otoitzarekin hasi da batzarrea.

Azaroko batzar-agiria onartu da.

Goizeko bilkuren berri

Zuzendaritzako kargu berritzea. Zuzendaritzako kargudunen urtebiko epea igaro delarik eta aurrez egindako iragarpenaren arabera, berorien berriztatzeko bozketak egin dira goizeko lehen bilkuran. Euskaltzainburuak Arautegiaren 28, 29, 30, 31 eta 32. artikulua, eta Barne Erregelaren 48, 49 eta 50-garrena aipatu ditu bozketa hasi aurretik.

Hamasei euskaltzainek bertan parte hartu dute, eta bost izan dira ahalmena bidali dutenak: J.M. Barandiaranek, E. Knörrri; E. Erkiagak, A. Irigoyeni; J. Gorostiagak, L. Villasanteri; J. Hiriart-Urrutvik, E. Larrerri eta P. Larzabalek, P. Charrittoni. 21 botudun, orohar. Arautegiak dioenez, gehiengo nagusia behar da lehen bozketan, eta gehiengo soilak aski da besteetan.

Bana-banako bozketek ondore hauek izan dituzte: Euskaltzainburua, bozketa bakarrean, L. Villasantek 12, K. Mitxelenak 8, eta zuri bat. Buruordea, hau ere lehen bozketan, J. Haritschelharrek 13, Krutwigek 6, eta bi zuri. Idazkaria bigarrenean atera da: lehenengoan, J.M. Satrustegik 11, A. Irigoyenek 9, eta zuri bat. Bigarren txandan, J.M. Satrustegik 11, A. Irigoyenek 7, San Martinek 2, eta zuri

bat. Diruzaina hirugarren bozketan erabaki da. Lehen txandan P. Salaburuk 7 botu izan ditu, E. Knörrek 6, J. San Martinek 5, A. Irigoyenek 2, eta zuri bat.

E. Knörrek kargua ez berriz onartzeko xedea agertu du eta P. Salaburuk ere ezetza eman du. Bigarren bozketak ez du ezer erabaki: E. Knörrek 8 botu izan ditu, J. San Martinek 6, P. Salaburuk 4, A. Irigoyenek 1, eta 2 zuri.

Atsedenalditxo bat hartzea erabaki da eta elkarren artean ikuspundu batzu aldatuta hirugarren bozketa egin da, honako ondore hauekin: J. San Martinek gehiengo nabarmena izan du 15 txartel bere izenekoak agertzean, beste sei zurirekin batera.

Beste bi urteetarako zuzendaritza, beraz, honela gelditu da: L. Villasante buru, J. Haritschelhar buruorde, J.M. Satrustegi idazkari eta J. San Martin diruzain.

Euskaltzain izendapena. Intzako Damaso aitak utzitako euskaltzain aulkia betetzeko bozketa egin da goizeko bigarren bileran. Batzartutako hamasei euskaltzainez bestalde ahal hauek ekarri dira idatziz: J.M. Barandiaranek, E. Knörri; J. Gorostiagak, E. Knörri; J. Hiriart-Urrutyk, E. Larreri; A. Labaienek, P. Salabururi, eta P. Larzabalek, P. Charrittoni. 21 botu dira denak.

Azaroko batzar-agirian aurreratu zen bezala, bi ziren aurkeztutako hautagaiak: J. Apezetxea irakasle goizuetarra eta P. Zabaleta legegizon leitzarra. Euskaltzainburuak Arautegia aipatu du, lehen bozketa aski ez balitz bigarren eta hirugarren bat egin daitezkeela aditzera emanez. Baina beti gehiengo nagusia lortu behar izango du hautagaiak euskaltzain izendatzeko, 12 alegia.

Hiru bozketak egin dira ondore berarekin: J. Apezetxeak 11 botu eta P. Zabaletak 10. Ez da beraz oraikoan izendapenik.

Euskaltzainburuak ireki du izenen aurkezpen berria egiteko epea: Bi hilabete izenak emateko eta hirugarren bat batzarrera eramateko. Martxoan egingo da beraz euskaltzain berria izendatzeko bigarren bozketa.

Eskuarteko gaiak

Bilboko Egoitza berria dela eta eragozpenak sortu direla, aditzera eman du batzordeñoak. Plaza Barrieko aparkalekuari sarrera aldatzeko, egoitza berriaren horma azpitik ebaki behar omen da lurra eta ikerlanak egin arte atzerapena sortu du barneko lanentzat.

J. San Martin, Gipuzkoako ordezkaria, atlasgintzarako hitzartu berriak diren bi langileen arazoaz mintzatu da. Churruca kaleko egoitzan ez dago tokirik eta, Eusko Jaurlaritzako arduradunekin arazoa konpontzen ahalegindu ondodoren, San Telmoko erakustokian hasi dira bi neskak lanean. Horretarako, zuzendaritzak behin-behineko baimena emana dio.

Urteko liburu salmentaren balantzea aurkeztu du arduradunak. Orohar urteko salmenta zertxo bat murriztu bada ere, irteera gutxi zuten zenbait libururen

arrakasta azpimarratzen du. Durangoko Azokan bostehunen bat liburu saldu omen zen.

Argitalpenen inbentarioa, ere aurkeztu da gordailuan dauden liburu guzien zerrenda eta balioarekin.

Onomastika batzordeko azken bilkurari buruz, euskaltzainenganako errespetu gutxi adierazten duela, salatu du A. Irigoyenek. Edozein egunetan bilerak ezartzen omen direlako protesta agertu du, agirian ezartzeko eskatuz.

E. Knörr, batzordeburuak, azken orduan ezin-besteko deiaren arrazoiak azaldu ditu. Batzu eta besteekin hartu-emanak eduki ondoren, ez zuen beste egunik dei hori egiteko aurkitu.

Gutunen artean, Bizkaiko Posta, Telegrafo eta Posta Kutzako CC.OO. langile elkargoak bidalitakoa dago, lankideen artean euskara bultzatu nahian aurkitzen dituzten eragozpenak salatzen.

Batzordeen berri

Argitalpenak. Euskararen Lekukoak sortaren hamabigarren zenbakiak eztabaida sortu du. E. Knörrrek dio, ez dela edizio kritikoa, huts nabarmenak dituela, eta noren oneritziarekin sartu zen bilduma horretan galdetzen du.

L. Villasante, Argitalpen batzordeburuak, txosten bat irakurri du liburu horren joan-etorri luzeak azaltzeko. Batzordean aurkeztu zelarik, besteak-beste, ez zuen inork idatziz erantzun nahi. Baraiazarrak ikustea onartu zen eta honen ohar guziak onartu omen ditu aurkezleak. Lekukoetan horrelako fielatoa pasatu duen libururik ez dagoela aitortuz, batzordearen eskuetan egon eta onartua izan delarik ez duela balio argitaratu ondoren kontuak eskatzen hastea esanez, amaitu du.

Nola nahi ere, edizio kritikoa ez baino oharduna besterik ez omen da.

Aurrerantzean horrelakorik gerta ez dadin, irakurle batzorde bat behar da askatasun osoarekin eritzia emango duena. Hauteskunde ondoko batzordeen berriztapena egitean izendatuko da.

Txostenak

Larraungo Lekunberrin Euskaltzaindiak egindako eskariari erantzunez, Andoni Sagarnak txosten bat ekarri du, lexiko-berrikuntzaren antolamendua zenbait herrialdetan nola egin den aditzera emanez. Euskarak duen egoeraren antzeko kasuak agertzen saiatu dela, esan du: Bangladesh, Egipto, Ethiopia, Filipinak, Finlandia, Indonesia-Malaysia, Israel, Canada/Quebec, Catalonia, TERMCAT, eta Norvegia. Ondorioetan aipaturiko puntu nagusiak hauek dira: Hiztegi tekniko berezituaren garrantzia, behin-behinekotasuna, berrazterketak eta hizkuntz Akademia edo antzekoren baten babesa beharra.

Aipatutako hizkuntzen egoera gurearen antzekoa ote den, galdetu zaio elkarriketan. Egoera diglosikoa eta berrikuntza-premian datza nolabait antza hori, txostengilearen aldetik.

Agintarien, Akademien eta hiztegegintza horretan dihardutenen arteko loturak ikustea zen, batez ere, eskariaren xedea eta, alde horretatik, egoera desberdina direnez ereduak ere asko dira. Euskal Herriak berari dagokiona aukeratu beharko du. Nola nahi ere, Euskaltzaindiaren erantzunkizuna akademiko hutsa izan behar lukeela babesari dagokionez, aho batez esan da.

J.L. Lizundiak, azaroko batzarrean aurkeztutako aurre-asmoaren ildotik, 1987ko batzar-egutegia zehaztu du, eta horrela onartu da.

Eguberri Christmen mezuaz mintzatu da J. San Martin. Adiskidantzaren agerpen hau dirutza izugarrien iturri bihurtu dela esan ondoren, atzerriko ikuspegi nagusitu dela gure artean, salatu du. Horrexegatik abiatu zen orain dela urte gutxi Euskaltzaindia Euskal Herriko irudi eta testu euskaldunekin bere eguberri-txartelak egiten. Ibiliko bidearen historia laburra egin du lurraldez-lurralde hartu diren gaien aipamenarekin. Geure baliagarrien zabalkundea egiten da alde batetik eta beste batzuei begiak zabaltzeko baliagarri gerta daiteke.

Eta besterik gabe, elkarri Eguberri onak opatuz amaitu da batzarrea.

*Fr. Luis Villasante,
Euskaltzainburua*

*Jose M. Satrustegi,
Idazkaria*